

วรรณคดีที่เกี่วข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาการเรียนการสอนเขียนร้อยกรองภาษาไทยในโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและกำหนดขอบเขต
ของการเสนอผลการค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความหมายและคุณค่าของบทร้อยกรองสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 การปลูกฝังและส่งเสริมความซาบซึ้งในร้อยกรอง

ตอนที่ 3 การสอนเขียนร้อยกรองในระดับประถมศึกษา

3.1 จุดมุ่งหมายการสอนเขียนร้อยกรอง

3.2 ประเภทของบทร้อยกรองในหลักสูตรประถมศึกษา

3.3 การจัดกิจกรรมการสอนเขียนร้อยกรองในระดับประถมศึกษา

3.4 การวัดและประเมินผลการเขียนร้อยกรอง

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและคุณค่าของบทร้อยกรองสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กำหนดความหมายของร้อยกรองไว้ว่า
"ร้อยกรอง คือ สอดคล้องให้คิดต่อกัน, แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ น. ถ้อยคำที่เรียบเรียง
ให้เป็นระเบียบตามฉันทลักษณ์"

ปจวธิ์ บุชชกุล (2522 : 1) กล่าวว่า "คำประพันธ์ร้อยกรอง ได้แก่ ถ้อยคำหรือ
ข้อความที่ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้น โดยมีลักษณะบังคับ มีการจัดคำ วรรคตอน และมีเสียง

รับสัมผัสตามกฎเกณฑ์ฉันทลักษณ์ที่ปราชญ์ได้วางเป็นแบบไว้"

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2527 : 599) กล่าวว่า "ร้อยกรอง หมายถึง ข้อความที่เกิดจากศิลปะแห่งการเลือกใช้ถ้อยคำอันไพเราะและถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ใช้ถ้อยคำถ่ายทอดให้เกิดอารมณ์ เกิดความสุข ความเบิกบาน หรือความสะเทือนใจ ตลอดจนทำให้เกิดความคิดและจินตนาการ"

จากความหมายที่ผู้รู้ทางภาษากล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ร้อยกรอง คือการเรียบเรียงถ้อยคำสำนวนเข้าด้วยกันอย่างประณีตบรรจงตามฉันทลักษณ์ เพื่อถ่ายทอดความคิด อารมณ์ และจินตนาการของผู้เขียน

การเขียนบทร้อยกรอง เป็นการแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และความต้องการด้วยการเขียนอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งต้องใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และลักษณะการเขียนที่ต่างจากการเขียนร้อยแก้ว ซึ่งระพีปะนี นาคทรพรพ (2519 : 208) ได้สรุปคุณค่าของการเขียนร้อยกรองไว้ว่า

ร้อยกรองของสนุก	ช่วยคลายทุกข์สามเหงาใจ
หัวคิดแล่นเร็วไว	คำมีไว้ตามใจจินต์
เพียงนึกกรึกในจิต	ไม่ลืมิชอักษรศิลป์
คือใครจักได้ยิน	ความคิดนั้นอันอ้าไพ
เรานี้มีวิชา	มีปัญญาในหัวใจ
คิดเกิดเปิดท้อ	เขียนให้เห็นเป็นร้อยกรอง

ปาวรีย์ บุชชกุล (2522 : 4) ได้กล่าวถึง คุณประโยชน์ของบทร้อยกรองไว้ว่า

1. นำไปประกอบการร้องรำทำเพลงได้
2. เป็นที่คร่ำครึจิตใจผู้ฟังดีกว่าร้อยแก้ว
3. จดจำได้ง่าย และจำลึกลงไปนาน เช่น บทกล่อมลูก บทสอนใจ สุภาษิตต่าง ๆ

4. หลังจากการทำงานถ้าได้ฟังหรือได้อ่านบทร้อยกรองจะทำให้คลายความเคร่งเครียดลง
5. ฝึกให้เป็นคนอารมณ์เอือกเย็น สุขุม รักความอ่อนหวาน สงบ เป็นทางหนึ่งที่จะนำไปสู่สันติสุขของโลกได้

ภาดิส สุวรรณธาดา (2526 : 40-47) กล่าวถึงคุณค่าของบทร้อยกรองที่มีต่อผู้เขียนไว้ 4 ประการคือ

1. คุณค่าทางจิตใจ เป็นเครื่องระบายอารมณ์ และพัฒนาจิตใจของผู้เขียนเอง
2. คุณค่าทางสติปัญญาผู้เขียนจะต้องฝึกฝนความคิด โดยใช้วิจารณญาณอันลึกซึ้งในการเขียน เพื่อให้ได้เนื้อหาในร้อยกรองที่ประณีตยิ่งขึ้น
3. คุณค่าทางสังคม เมื่อผู้เขียนประสบความสำเร็จในการเขียนบทกวีจะเกิดความมั่นใจ ภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้น ๆ สังคมยอมรับว่าเป็นผู้มีความสามารถ
4. คุณค่าทางการสื่อสาร ทำให้กวีสามารถเล่าเรื่องหรือถ่ายทอดความในใจสู่ผู้อ่าน ผู้ฟังและผู้ชม โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การแต่งบทละคร บทเพลงประกอบดนตรีไทยเดิม บทเพลงไทยสากล บทกวีในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของบทร้อยกรองที่มีต่อเด็ก ในด้านการแสดงความคิด ความรู้ การใช้ภาษาที่แตกฉานของผู้เขียนและยังช่วยให้จิตใจอ่อนโยน ละเมียดละไมอีกด้วย

การปลูกฝังและส่งเสริมความซาบซึ้งในบทร้อยกรอง

การที่จะสอนให้เด็กระดับประถมศึกษาสามารถเขียนร้อยกรองได้นั้น จะต้องสร้างความรู้สึกรัก พอใจ และสนใจ ในบทร้อยกรองให้แก่เด็กเสียก่อน เพราะคนเรานั้นไม่ว่าเด็ก

หรือผู้ใหญ่ย่อมจะพอใจทำในสิ่งที่ตนชอบและสนใจ ซึ่งเรื่องร้อยกรองเป็นเรื่องประณีตละเอียดอ่อน เป็นเรื่องของความงดงามทางภาษา จากคำและเสียงของภาษา ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังหรือ สร้างความรู้สึกพอใจ ซาบซึ้งในบทร้อยกรองเสียก่อน

บันลือ นฤกษะวัน (2533 : 82-83) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการเขียนร้อยกรอง ให้เด็กระดับประถมศึกษาดังนี้

1. เริ่มสอนอ่านบทร้อยกรอง เพื่อหาเสียงสัมผัสโดยทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้คำสัมผัสไว้
2. ครูอ่านลงจังหวะสัมผัสเป็นแบบอย่าง ให้เด็กสังเกตจังหวะ และวิธีการอ่านลงจังหวะสัมผัส
3. ฝึกอ่านลงจังหวะสัมผัสให้ถูกต้อง โดยอาสาสมัคร อ่านนำ ฝึกอ่านตามหรืออ่านพร้อมเพรียงกัน
4. ครูชี้แนะให้เห็นการสัมผัสตามลักษณะบังคับ
5. ให้เด็กฝึกเขียนร้อยกรอง ประเภท ต่าง ๆ ตามโอกาส
6. ในการฝึกเขียนบทร้อยกรอง ครูควรส่งเสริมให้เลือกเรื่องที่จะเขียนเอง
7. ส่งเสริมให้คัดลอกบทร้อยกรองที่เด็กชอบหรือเลือกหนังสือนิทานคำกลอนไว้ที่มุมหนังสือจะช่วยให้เด็กได้แบบอย่าง และเห็นความไพเราะจิตใจในรสนาษา

รัชนี้ ศรีไพรวรรณ (2527 : 614-616) ได้เสนอกิจกรรมที่ ปลูกฝังและส่งเสริม ความซาบซึ้งในบทร้อยกรองสรุปได้ดังนี้

1. ให้นักเรียนฝึกคิดปริศนาคำทาย ขึ้นทาสักตนเอง
2. ให้นักเรียนฝึกต่อคำสัมผัส จากคำที่ขึ้นต้นให้
3. ให้นักเรียนจำบทร้อยกรองสั้น ๆ ง่าย ๆ ที่มีเนื้อหาน่าสนใจ สนุก หรือไพเราะ

4. ให้นักเรียนฟังนิทานหรือกรอกลิ้น ๆ ง่าย ๆ โดยเลือกเรื่องที่สนุกสนานเหมาะสมสำหรับเด็ก

5. ให้นักเรียนแสดงละคร หรือบทบาทสมมติ ตามเนื้อหาของบทหรือกรอกลิ้น

กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อปลูกฝังส่งเสริมความซาบซึ้งในบทหรือกรอกลิ้น จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรัก ความสนใจ มีพื้นฐานเพียงพอ สำหรับการเขียนเขียนหรือกรอกลิ้นในระดับต่อไป

การสอนเขียนหรือกรอกลิ้นในระดับประถมศึกษา

จุดมุ่งหมายการสอนเขียนหรือกรอกลิ้น

จากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในด้านวิชาภาษาไทยนั้น ได้เน้นว่าภาษาไทยมีความสำคัญเพราะเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จึงควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้องตามความเหมาะสมแก่วัยและระดับชั้น เพื่อให้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคม ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (2521 : 34-61) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเขียนบทหรือกรอกลิ้น ซึ่งพอจะจำแนกได้เด่นชัดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 6 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง 6 โดยสรุปได้ดังนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. เขียนอย่างมีรูปแบบและแสดงความนึกคิดอย่างเสรี
2. เขียนอย่างสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. เขียนตามแบบที่กำหนดให้ และเขียนอย่างเสรีจากความคิดสร้างสรรค์ได้
2. ใช้ความรู้สึคนึกคิด และวิจารณ์พิจารณาในการเขียนได้
3. นำประโยชน์จากการเขียนไปใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

เนื้อหาาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 4 ประกอบด้วยการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง และบทร้อยกรองง่าย ๆ และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง 6 ประกอบด้วยการเขียนเรื่องจากจินตนาการ คำขวัญ คติพจน์ คำสัมผัสคล้องจองและบทร้อยกรองง่าย ๆ

จากจุดมุ่งหมายของการเรียนในระดับประถมศึกษาที่ทางหลักสูตรได้กำหนดไว้นั้น จะเห็นได้ว่า มุ่งให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเขียน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ โดยที่นักเรียนสามารถใช้ความคิด และจินตนาการของตนเองได้อย่างเต็มที่

ประเภทของบทร้อยกรองในหลักสูตรประถมศึกษา

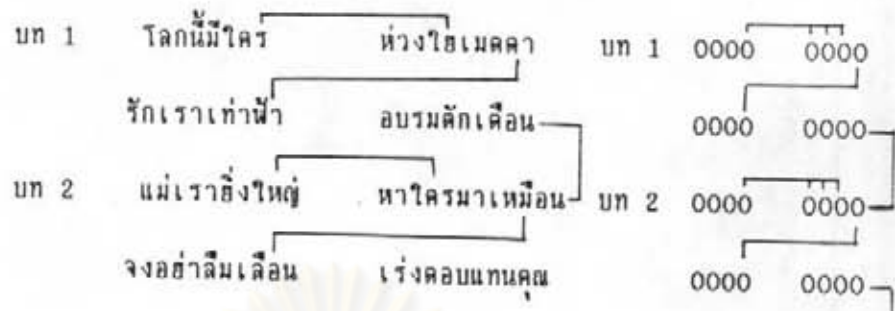
ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้กำหนดให้นักเรียน ได้เรียนร้อยกรองหลายประเภท ตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

ประเภทกลอน

1. กลอนสี่ ได้แก่

บทที่ 22 และ 33	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
บทที่ 29 และ 30	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
บทที่ 7 เรื่องบันทึกของซูโจ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 12 เรื่องสุวรรณสาม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 19 เรื่องเจ้านิล	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 14 เรื่องกรรมของนายประกัน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บทที่ 15 เรื่องโทษช่วยโทษ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวอย่าง บทที่ 7 เรื่องบันทึกของซูโจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อสังเกต

กลอนสี่ ไม่มีบัญญัติในฉันทลักษณ์ของบทหรือกรอนไทย ลักษณะที่ยกมาเป็นตัวอย่างมีลักษณะคล้ายกับวิหังมาลาฉันท แต่ที่เรียกกลอนสี่ เพราะนักเรียนคุ้นเคยกับรูปแบบของเพลงกล่อมเด็กบทร้องเล่น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นคำคล้องจองวรรคละ 4 คำเช่น

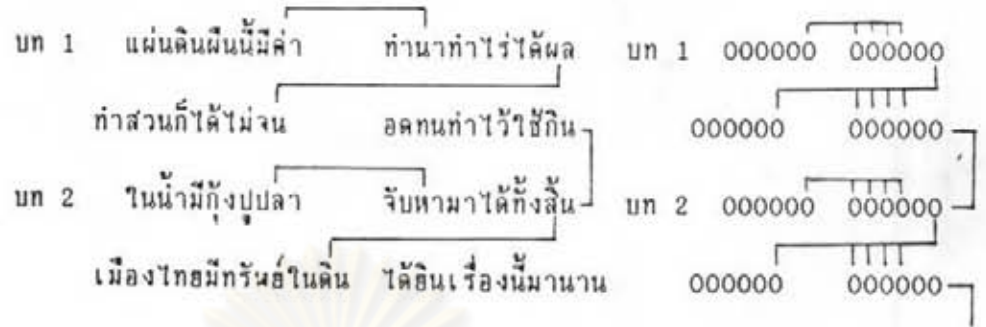
ไอ้เข้าได้โงง มะโงงไม้สัก
ได้เข้าพันทัก กัดคนไม่เข้า

เมื่อนำรูปแบบของฉันทลักษณ์เช่นนี้ มาคิดแปลงกำหนดคำสัมผัสให้คงที่ตามฉันทลักษณ์ของกลอน จึงเรียกว่า "กลอนสี่" เพื่อเหมาะสำหรับใช้สอนให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถเขียนบทหรือกรอนในเบื้องต้นได้ ผู้เขียนหนังสือเรียนระดับประถมศึกษา จึงได้กำหนดรูปแบบฉันทลักษณ์ของกลอนสี่ขึ้น ซึ่งการคิดประดิษฐ์ฉันทลักษณ์ใหม่ ๆ นั้น ย่อมจะมีผลดีมากกว่าผลเสีย เพราะถ้าฉันทลักษณ์ที่คิดขึ้นใหม่นั้นมีคุณค่า ก็จะเป็นการสร้างสรรค์งานหรือกรอนเพิ่มขึ้นให้สัมพันธ์กับคำกล่าวที่ว่า "กวีญาแลดังแหล่งสยาม"

2. กลอนหก ได้แก่

บทที่ 7	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
บทที่ 23 เรื่องห้องสมุดโรงเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 8 เรื่องเพื่อนของเพชร	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

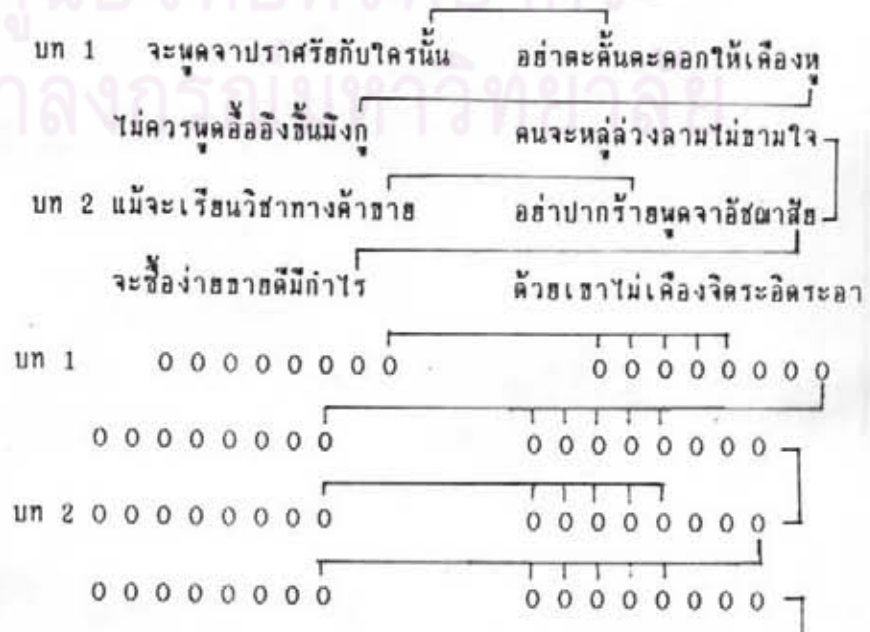
ตัวอย่าง บทที่ 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

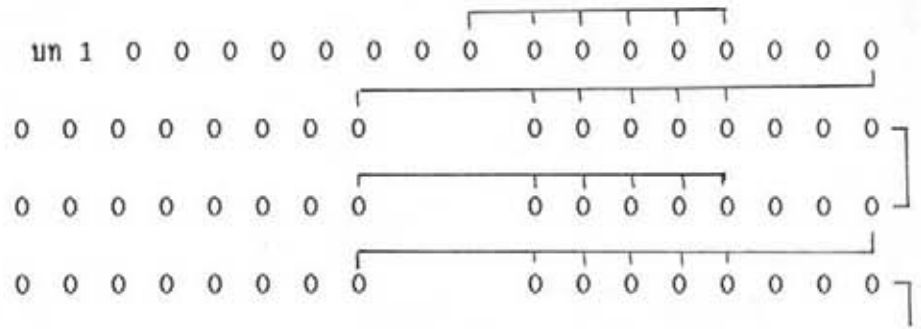

3. กลอนแปด ได้แก่

- บทที่ 5 เรื่องโสนน้อยเรือนงาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- บทที่ 8 เรื่องสุคนธ์ศรีกับบ้านิลมังกร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- บทที่ 12 เรื่องต้องช่วยกัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- บทที่ 17 เรื่องเท่ชวชาญทะเล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- บทที่ 2 เรื่องจำกับบจล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- บทที่ 5 เรื่องสินสมุทร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- บทที่ 5 เรื่องฤาษีแปลงสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- บทที่ 12 เรื่องนักเล่านิทาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวอย่าง บทที่ 12 เรื่องนักเล่านิทาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

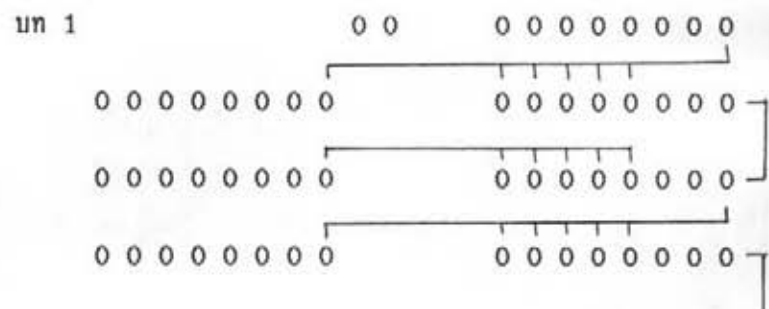

6. กลอนบทละคร ได้แก่

บทที่ 16 เรื่องเมขลากับบรามสูร	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
บทที่ 10 เรื่องคณิงเงาะน้อย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 18 เรื่องลูกน้อยหอยสังข์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 28 เรื่องหนุมาน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
บทที่ 7 เรื่องน้ำบ่อน้อย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บทที่ 10 เรื่องสังข์ศิลป์ชัย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
บทที่ 19 เรื่องศิกทรพี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวอย่าง บทที่ 7 เรื่องน้ำบ่อน้อย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

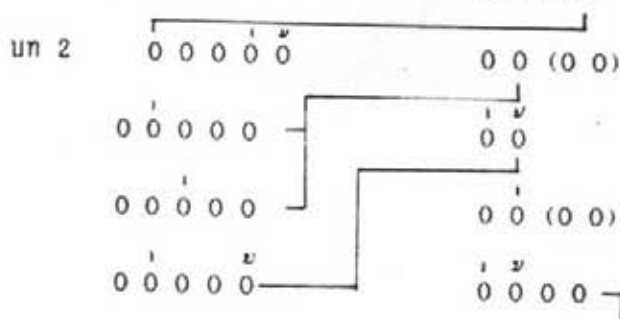
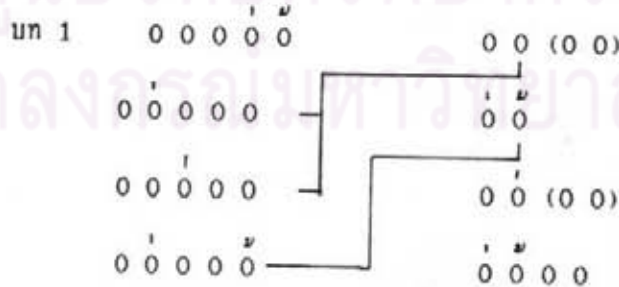
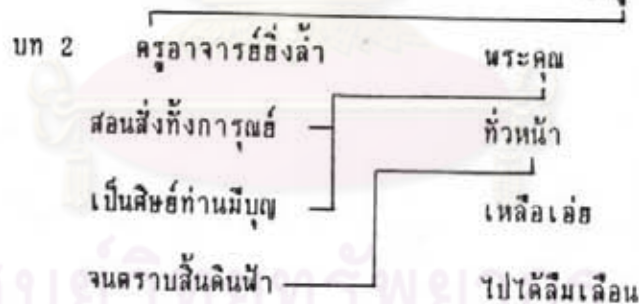

ประเภทโคลง

1. โคลงสี่สุภาพ ได้แก่

บทที่ 12	เรื่องเกียรติศักดิ์นักรบไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บทที่ 2	เรื่องคำอ้อลา	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
บทที่ 7	เรื่องพระมหากษัตริย์คุณ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวอย่าง บทที่ 2 เรื่องคำอ้อลา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นอกจากบทร้อยกรองแล้ว นักเรียนระดับประถมศึกษายังได้เรียนบทประพันธ์ อันมีลักษณะเป็นร้อยกรอง และคล้ายบทร้อยกรอง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความซาบซึ้งในรสนิยมและความเพลิดเพลิน เช่น

1. บทเห่กล่อม ใต้แก่

บทที่ 3 เรื่องนกเขาเอ๋ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตัวอย่าง บทที่ 3 เรื่องนกเขาเอ๋ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เจ้านกเขาเถื่อนเอ๋ย	ให้เจ้าอยู่เรือนเลี้ยงน้อง
แม่จะไปหาของ	เลี้ยงน้องเกิดพ่อคุณเอ๋ย
นกเขาเอ๋ย	ทันอยู่แต่เข้าจนเย็น
ทันเกิดแม่จะฟังเสียงเล่น	เนื้อเย็นเจ้าคนเคี้ยว

2. เพลงพื้นบ้าน ใต้แก่

2.1 เพลงลำตัด ใต้แก่

บทที่ 3 เรื่องที่งานสงกรานต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวอย่าง บทที่ 3 เรื่องที่งานสงกรานต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ไอ้แม่เอวกลมผมขาว	แม่กำลังเป็นสาววัยรุ่น
เหมือนดอกไม้เพิ่งแรกแย้ม	บานแจ่มรับแสงอรุณ
ช่างงามหมดจดสดใส	กลิ้งก็ชื่นใจหอมกรุ่น
เจ้าโถมครุฑเอ๋ย	ระวังเนื้อระวังตัวอย่างให้หมองมัวนะแม่คุณ

2.2 เพลงพวงมาลัย ใต้แก้ว

บทที่ 22 เรื่องเพลงพวงมาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวอย่าง บทที่ 22 เรื่องเพลงพวงมาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เอื้อระเทลลอมมา	ประนมมือวันทาขึ้นเหนือเกศี
เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ที่สิงสถิตอยู่ที่วราศรี
พวกเราจะรำเจอล	ช่วยกันเอื้อนเอื้อนสุนทรวาที
ชื่อเจ้าเอื้อสารภี	เราเป็นคนดีเพราะอาณาภาวใจเอื้อ

2.3 เพลงเกี้ยวข้าว ใต้แก้ว

บทที่ 9 เรื่องเพลงเกี้ยวข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวอย่าง บทที่ 9 เรื่องเพลงเกี้ยวข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เกี้ยวกันเกิดเอื้อ	เอื้อเกี้ยวแม่เกี้ยว	อฮำมัวชะแง้แลเหลียว
เคี้ยวเคี้ยวจะเกี้ยวก็อฮเอื้อ		
รำกันเกิดเอื้อ	เอื้อมาแม่รำ	กินข้าวกินปลาอ้อมหน้า
มาเดินกำรำเคี้ยวกันเอื้อ		

3. บทเพลง ใต้แก้ว

บทที่ 16 เรื่องศึกกลาง (โทษรวมกำลัง)	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บทที่ 7 เรื่องพระมหากษัตริย์ (ความฝันอันสูงสุด)	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
บทที่ 20 เรื่องทางชีวิต (อฮำลิม)	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวอย่าง บทที่ 7 เรื่องพระมหากษัตริย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพลง ความฝันอันสูงสุด

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ	ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
ขอทนทุกข์รุกรานโหมท้อใจ	ขอฝ่าฝันมองภัยด้วยใจทะนง
จะแน่วแน่กับไขว่ในสิ่งผิด	จะรักชาติจนชีวิตเป็นမွှมง
จะยอมคาบหมาสให้เกียรติค่าแรง	จะปิดทองหลังองค์พระปฎิมา
ไม่ทอดอสรสร้างสิ่งที่ควร	ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา	ไม่เสียดายชีวาถ้าสิ้นไป
นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง	หมายนคงสุติธรรมอันสละใส
ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด	ยังมีใจรักชาติต้องอาจคืน
โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่	เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม้ถูกขันธ์
คงฮึดฮัดสู้ไปใฝ่ประจัญ	ยอมอาสัญก็เพราะป้องเกิดผองไทย

นักเรียนระดับประถมศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรองตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังจะเห็นได้ว่าบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ จะสอดแทรกปะปนอยู่ในเนื้อหาวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้น นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งการอ่านและการเขียน สำหรับการฝึกเขียนร้อยกรอง นักเรียนจะได้ฝึกเขียนร้อยกรองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะปรากฏให้เห็นในหนังสือแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทุกระดับชั้นและทุกบทเรียน

การจัดกิจกรรมการสอนเขียนร้อยกรองในระดับประถมศึกษา

กานดา คาระสวัสดิ์ และคณะ (2517 :-) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนเขียนร้อยกรองว่า

1. ครูควรสร้างความสนใจในการแต่งร้อยกรองให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนก่อน ซึ่งอาจทำได้โดยการพูดชักจูงให้เด็กเห็นคุณค่าของกวีนิพนธ์ พร้อมทั้งชี้แจงให้เห็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิต

2. ครูควรพิจารณาความสามารถ และความสนใจของนักเรียนแต่ละคน และส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนการเขียนหรือการอ่านตามที่ตนถนัดและสนใจให้ตั้งขึ้นอยู่เสมอ ถ้านักเรียนคนใดไม่สนใจหรือไม่ถนัดในการเขียนหรือการอ่าน ครูไม่ควรบังคับ ควรหาวิธีช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
3. ครูควรเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเสมอ ๆ ไม่ควรใช้วิธีสอนซ้ำกันทุกชั่วโมง

ระปะนีส์ นาครทรรพ (2517 : 3-7) ได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งเป็นแนวคิดในการสอนเขียนหรือการอ่านไว้ ดังนี้

1. แนะนำให้เด็กรู้จักงานสร้างสรรค์ทางภาษาที่ดี สมควรเป็นตัวอย่างได้ เช่น บทกลอนที่ไพเราะ เรื่องสั้นที่ถูกต้องหลักวิชา นิทานที่อ่านสนุก โดยอ่านให้ฟัง หรือให้อ่านเอง
2. แนะนำให้เด็กสังเกตเสียงของคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะและให้เริ่มหาคำมาพูด หรือร้อยกรองขึ้นตามใจความที่กำหนด หรือที่เด็กสมัครใจจะคิดเอง
3. แนะนำให้สังเกตธรรมชาติ และเลือกเฟ้นคำที่จะพรรณาธรรมชาติได้ใกล้เคียงกับความจริง โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีผู้เขียนไว้แล้วและเปรียบเทียบแง่ดีแง่เสียของตัวอย่างนั้น ๆ
4. การชี้แนะให้เด็กสนใจที่จะแต่งร้อยกรอง เริ่มจากของง่ายไปหายาก เช่น อาจแปลงนิทานอีสปเรื่องง่าย ๆ เป็นกาพย์กลอน
5. การประกวดงานประพันธ์ต่าง ๆ ตามโอกาส เช่น ประกวดบทร้อยกรองว่าด้วยดอกไม้ สัตว์ วันสำคัญ บุคคลสำคัญ
6. การฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอ และตรวจแก้ติชม ส่งเสริมให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะสร้างงานนั้น ๆ ให้ตั้งขึ้น
7. กิจกรรมและอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมในเรื่องนี้ เช่น
 - 7.1 เชิญวิทยากรที่ถนัดในการแต่งคำประพันธ์มาพูดและแนะวิธีแต่ง
 - 7.2 ใช้เครื่องบันทึกเสียง อัดเสียงทำนองเสนาะจากคำประพันธ์ต่าง ๆ และนำมาเปิดให้นักเรียนฟัง

- 7.3 หากภาพมาให้ให้นักเรียนเขียนพรรณนาเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ
- 7.4 ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันหาตัวอย่างบทร้อยกรอง มาคิดป้ายนิเทศ หรืออ่านให้เพื่อนในชั้นฟัง และวิจารณ์ว่าดี หรือบกพร่องอย่างไร
- 7.5 หาสำนวนแต่งบทร้อยกรองหลาย ๆ ส่วนวนเปรียบเทียบให้ดูว่า แต่ละสำนวนดีหรือด้อยในเชิงเลือกเห็นค่า ข้อคิดที่แหลมคม และการเล่นสัมผัสสนอก ในเป็นอย่างไร
- 7.6 เมื่อได้ฟังคำประพันธ์ หรือการพรรณนาความใด ๆ แล้ว อาจให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามจินตนาการ หรือสร้างสรรค์งานศิลปะชนิดอื่น ๆ ขึ้นอีกก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น แต่งเป็นบทเพลง บทละคร วาดภาพ ปั้นรูป แกะสลัก เป็นการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปะศึกษา
- 7.7 นำไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เช่น วัดวาอารามที่สำคัญ โบราณสถานอื่น ๆ
- 7.8 ให้หัดทำหนังสือพิมพ์ประจำวัน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสเขียนบทร้อยกรองมาลงในหนังสือพิมพ์นั้น
- 7.9 แนะนำให้รู้จักวิธีเล่นกลอนสด ต่อสัปดาห์ หรือประกวดดอกสร้อย
- 7.10 ให้มีการร้องเพลงจากบทร้อยกรองที่นักเรียนแต่ง โดยใช้ทำนองเพลงไทยที่เหมาะสม
- 7.11 รวบรวมร้อยกรองของนักเรียนที่แต่งได้ถึงขนาด คัดหรือพิมพ์ลงในสมุดรวบรวมร้อยกรองของชั้น

นิยนา สุทธิธรรม (2517 : 215-216) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่น่าสนใจในการสอนเขียนร้อยกรองไว้ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝึกหัดเขียนร้อยกรองตามหัวข้อต่าง ๆ ที่กลุ่มของคนถนัดหรือสนใจ หรืออาจจัดให้นักเรียนแข่งขันเขียนร้อยกรองโต้ตอบกัน
2. ฝึกให้นักเรียนคิดแบบสืบเนื่องต่อ ๆ กันไปทุกคน หรืออาจแบ่งกลุ่มฝึกก็ได้ โดยครูเป็น

ผู้กล่าวเริ่มต้น เช่น ครูกล่าวคำว่า ดวงดาว แล้วให้นักเรียนคิดสืบเนื่องต่อเชื่อมโยงกันไปเรื่อย ๆ เช่น จากดวงดาว ก็อาจคิดไปถึงท้องฟ้า แสงสว่าง กลางคืน การฝึกแบบนี้จะช่วยทำให้สามารถผูกเรื่องราวได้รวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างน้อยก็ทำให้เกิดแนวความคิดในเรื่องต่าง ๆ ได้

3. ในบางครั้ง ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนร้อยกรองโดยไม่จำกัดรูปแบบและเนื้อหาบ้าง แต่ควรจะทำภายหลังจากที่นักเรียนเข้าใจหลักเกณฑ์ทางฉันทลักษณ์โบราณ และได้ฝึกหัดการแต่งตามแบบแผนนั้น ๆ แล้ว
4. การเปลี่ยนบรรยากาศจากในห้องเรียนไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น สนามหญ้าหน้าโรงเรียน หรือการไปทัศนศึกษาก็จะช่วยให้นักเรียนได้เห็นฉาก หรือเกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้
5. กิจกรรมในห้องเรียนอาจใช้วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น ภาพ หรือการเล่าเรื่องให้เด็กเกิดจินตนาการต่อเนื่องจากภาพ หรือเรื่องที่เล่า
6. สนับสนุนให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองมาลงในหนังสือวารสารของโรงเรียน หรือหนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายโดยทั่ว ๆ ไป
7. จัดให้มีป้ายประกาศสำหรับให้นักเรียนเขียนร้อยกรองโต้ตอบกัน หรือหาบทร้อยกรองเด่น ๆ มาติดไว้เสมอ

กรณีการ พวงเกษม (2531 : 115) กล่าวถึงกิจกรรมการสอนเขียนร้อยกรอง

ไว้ดังนี้

1. ครูนำตัวอย่างร้อยกรองที่จะให้นักเรียนฝึกมาให้ให้นักเรียนอ่าน
2. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักแผนภูมิลักษณะบังคับของการเขียนร้อยกรองนั้น ๆ นักเรียนจะได้ทราบลักษณะบังคับ การใช้คำ การสัมผัสคำ
3. แนะนำให้นักเรียนเข้าใจว่า เมื่อเขียนเรื่องใด ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

การฝึกชั้นแรกครูอาจให้นักเรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 1-3 คน เมื่อทำได้จึงให้ทำเป็นรายบุคคล

4. ให้นักเรียนเขียนร้อยกรองแล้ววาดภาพประกอบ เพราะนักเรียนระดับประถมศึกษาชอบวาดภาพมาก จึงช่วยให้เกิดความสนใจที่จะทำงาน และช่วยให้เกิดจินตนาการสร้างสรรค์
5. ครูตรวจผลงาน โดยชี้แนะเป็นรายบุคคล

ศิวากานท์ ปทุมสุลิต (2533 : 15-45) ได้เสนอวิธีสอนเขียนร้อยกรอง เป็นขั้นตอน

ดังนี้

1. สรรหาบทกลอนที่ประทับใจมาให้เด็กอ่าน เป็นการปลูกฝังนิสัยเชิงกวีเสียก่อน
2. ให้เด็กฝึกความคิดในเชิงเปรียบเทียบ โดยแสดงความคิดนั้น ๆ ออกมาเป็นถ้อย

คำสั้น ๆ ได้ใจความอย่างอิสระ เช่น

"คนชรา เปรียบเสมือนเทียนที่ใกล้จะดับลง"

(เด็กชายสุนทร ทับทองดี ป.5)

"คนชรา เปรียบเสมือนดอกไม้ที่กำลังจะร่วงโรยไปจากดิน"

(เด็กชายพัชรพงศ์ สอดสดใน ป.5)

"ความรัก เปรียบได้กับผ้าขาว เมื่อความรักเหี่ยวเฉา ผ้าขาวก็เปลี่ยนสี"

(เด็กหญิงนฤดี รุ่งเรืองด้วงบุญ ป.5)

"เด็ก ๆ เปรียบเสมือนปูเมฆที่ร่าเริง"

(เด็กชายกมล ลินสวนแดง ป.5)

3. ฝึกความคิดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ประโยค กลุ่มคำวลี ที่กระชับกินความคล้ายท่วงทำนองของร้อยกรอง แต่ไม่เน้นบังคับสัมผัสคล้องจอง แต่อาจจะสัมผัสเสียงอักษรตามแต่จะทำได้เช่น

นก

ฉันอยากเป็นนกที่กำลังบิน

มันคงเที่ยวไปอย่างเพลิดเพลิน

นกน้อยนกใหญ่เป็นอิสระ

ถ้าเป็นได้

ฉันจะพาเธอไปทุกหนแห่ง

(เด็กชายประภคย์ ชุศวีจันทร์ ป.6)

4. เขียนรู้ และทำความเข้าใจเรื่องคำสัมผัส คำคล้องจอง

5. แต่งบทหรือกรอกรอง ด้วยรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ง่าย มีคำในแต่ละวรรคน้อย ๆ แล้วจึงเขียนในรูปแบบที่ต่างกัน มีกฎเกณฑ์ซับซ้อนขึ้น

กิจกรรมและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้สอนไม่จำเป็นต้องจัดทุกอย่าง เพียงแต่เลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจัดได้ง่ายและเหมาะสมกับโอกาส โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้สอนพยายามจัดกิจกรรม และมีอุปกรณ์ประกอบบทเรียนหลาย ๆ อย่าง ก็จะเป็นผลดีแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

นักการศึกษาต่างประเทศ ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเขียนร้อยกรองไว้ดังต่อไปนี้

กัทลิง (Geeting 1973 : 1205) ได้เสนอขั้นตอนในการสอนที่จะกระตุ้นให้เด็ก

มีความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองไว้ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ให้เด็กได้ยินได้ฟังบทหรือบทร้อยกรองต่าง ๆ ซึ่งครูอาจอ่านให้ฟัง หรือ ฟังจากเทปหรืออ่านเองทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการให้ประสบการณ์เกี่ยวกับร้อยกรองแล้ว ยังเป็นการพัฒนาในด้านการฟังอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้เด็กได้เรียนรู้ในการพูด การออกเสียง บทร้อยกรองและเรียนรู้ความหมายของบทร้อยกรองนั้น ๆ ทั้งนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเกิดความรักที่จะเขียน

ร้อกรอง การเปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านดัง ๆ ได้ร้องเป็นทำนองจะยิ่งช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าของร้อกรองยิ่งขึ้น

- ขั้นที่ 3 ให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการอ่านบทร้อกรองต่าง ๆ ซึ่งมีเทคนิค ลีลาการอ่านต่างไปจากร้อกรอแก้ว
- ขั้นที่ 4 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงท่าทางประกอบบทร้อกรองที่เรียน โดยการจัดหา ร้อกรองที่มีจังหวะหรือมีเสียงซึ่งกระตุ้นให้อากแสดงท่าทางประกอบ
- ขั้นที่ 5 เปิดโอกาสให้เด็กได้หัดสร้างสรรค์บทร้อกรองของตน ซึ่งอาจทำได้ทั้งการพูดหรือการเขียน

เฮนนิ่ง (Henning 1973 : 186) เสนอว่า ความสำเร็จในการสอนร้อกรองสำหรับเด็กนั้นขึ้นอยู่กับตัวครูมากกว่าอิทธิพลของศิลปภาษา ฉะนั้นครูที่จะสอนร้อกรองแก่เด็กจึงจำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะรักและซาบซึ้งในร้อกรอง การสอนร้อกรองกับเด็กนั้นเป็นโอกาสที่มีค่า เพราะโดยธรรมชาติของเด็กชอบบทร้อกรองมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้ที่จะกระตุ้น และให้โอกาสที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนี้ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี แต่การสอนร้อกรองมิได้มุ่งหวังให้เด็กเป็นกวีผู้ยิ่งใหญ่ในวันหน้า ดังนั้นการสอนเขียนร้อกรองครูจึงควรกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ไว้ทุกครั้ง

เคนเนดี (Kenedy 1975 :212-217) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนร้อกรองในระดับประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ทางด้านร้อกรองแก่เด็ก โดยการให้เขาได้อ่าน ได้ฟัง บทร้อกรองตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่ใกล้ตัวและไกลตัว เพื่อช่วยส่งเสริมจินตนาการในการเขียนร้อกรอง
2. การดำเนินการสอนร้อกรองนั้น ไม่ควรที่จะสอนแต่เฉพาะตามโปรแกรมที่กำหนดไว้เท่านั้น ครูควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการ

- สร้างสร้งงานร้อยกรองได้ เช่น การเล่นละคร การเชิดหุ่น เป็นต้น
3. ให้เด็กเริ่มเขียนบทร้อยกรอง โดยความช่วยเหลือเขียนเป็นกลุ่มก่อนที่จะให้เขียนเป็นรายบุคคล เพราะจะช่วยให้เด็กมีความสุขในการทำงาน และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการเขียนร้อยกรองต่อไป แต่ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิด
 4. ครูควรเลือกหัวข้อที่จะให้เขียน ให้เหมาะสมกับวัยและเพศของเด็ก เช่น เด็กชายมักจะสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ ความกล้าหาญ กีฬา ซึ่งเด็กหญิงมักจะไม่ชอบ ดังนั้นการเตรียมการสอน ตลอดจนอุปกรณ์จึงควรให้เหมาะสม
 5. จัดกิจกรรมที่ทุกคนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมอย่างอิสระและไม่เคร่งเครียด
 6. สอนรับชกย่อง สนิบสนุน และส่งเสริมในความพยายามที่จะสร้างสร้งงานประพันธ์ของเด็กตลอดเวลา แม้ว่าลักษณะของร้อยกรองนั้นจะแปลกแหวกแนวไปจากฉันทลักษณ์ที่บังคับไว้ก็ตาม
 7. ให้กำลังใจและติดตามผลงานของเด็กอย่างสม่ำเสมอ นำผลงานของเด็กมาอ่านแลกเปลี่ยนกัน แต่ครูจะต้องระมัดระวังเรื่องการนุกว้างผลงานนั้น ๆ เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจ หรือเป็นการสกัดแนวความคิด

วิลสัน (Wilson 1975 : 137-139) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการสอนเขียนร้อยกรองว่าในการที่จะสอนให้เด็กเขียนร้อยกรองให้ได้ดีนั้น การจัดประสบการณ์น่าเป็นสิ่งสำคัญมาก กิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอนควรที่จะได้ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกฝนด้านการใช้จินตนาการ และพยายามให้เด็กได้คุ้นเคยกับท่วงทำนอง เสียง ลีลา จังหวะ และรูปแบบของบทร้อยกรองอยู่เสมอ เพราะการเขียนร้อยกรองนั้นต่างไปจากการเขียนร้อยแก้วที่ต้องอาศัยความพยายาม และความสามารถในการเลือกคำมาใช้ให้สั้น แต่แสดงความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความหมายได้มากที่สุด ซึ่งเด็กโดยมากรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากอยู่แล้ว

ในการสอนเขียนร้อยกรองมีวิธีการหลากหลายที่จะปูพื้นฐานและนำไปสู่ความเป็นสุกวิ
 ครู เป็นบุคคลที่จะสามารถช่วยนักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดของตนเองอย่างเป็นอิสระโดย
 ฝึกให้นักเรียนเขียนงานร้อยกรองอย่างสม่ำเสมอ ในรูปของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม
 ความคิด ความสามารถของนักเรียนให้มากที่สุด ครูควรเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง
 และให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงทุกคน เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสประสบผลสำเร็จ
 ในการเขียนร้อยกรองตามความสามารถของตนเอง ครูผู้สอน เขียนร้อยกรองเป็นผู้มีบทบาท
 มากที่สุด ในการสอนเขียนร้อยกรองให้แก่เด็กเพราะบุคลิกของครู กิจกรรมที่ครูใช้ จะเป็นสิ่ง
 กระตุ้นให้นักเรียนอยากเขียน หรือมีกำลังใจที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น ข้อสำคัญครูจะต้องมีความรัก
 ความสนใจ ความซาบซึ้งในร้อยกรองด้วย จึงจะสามารถสอนและถ่ายทอดทั้งความรู้และอารมณ์
 อันละเอียดละไมในบทร้อยกรองให้แก่เด็กได้ดังนั้น ครูที่สอนร้อยกรองจึงต้องมีคุณลักษณะที่
 เหมาะสมที่จะสอนบทร้อยกรองให้แก่เด็กด้วย

นิยาม สุกขิธรรม (2517: 214-215) ได้เสนอคุณลักษณะของครูผู้สอนเขียนร้อยกรอง
 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก และส่งเสริมแนวความคิดไปในทางที่
 ถูกที่ควร ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างจินตนาการ และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิด
 ขึ้นได้ งานเขียนที่มีลักษณะสร้างสรรค์ เป็นงานเขียนที่จะต้องมีความคิดเกิดขึ้นตลอด
 เวลาในตัวผู้เขียนจนสามารถแสดงสิ่งใหม่ ๆ ออกมาได้ ถ้าเด็กแสดงความคิดเห็น
 ออกมาแล้วครูไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้น เด็กจะเกิดความรู้สึก "ไม่อยากคิด" อีก
 ต่อไป จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเขียนร้อยกรองเน้นให้เด็กมีจินตนาการและ
 ความคิดสร้างสรรค์ ครูจึงควรมีใจกว้างยอมรับผลงานของเด็กที่เป็นรูปแบบใหม่ ๆ บ้าง
2. ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกต และจับใจความหรือลักษณะแนวความคิดของ
 นักเขียนบทร้อยกรองแต่ละคน และฝึกให้นักเรียนได้แสดงแนวคิดของตนออกมาอย่าง
 เหมาะสม

3. ครูควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อวิชานี้ อย่างน้อยเด็กจะได้มีความรู้สึกปลอดภัย และสบายใจที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้
4. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจอยู่เสมอ และจัดหาอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน อยากคิดอยากเขียนมากยิ่งขึ้น

รัชณี ศรีไพรวรรณ (2527 : 624) ได้เสนอลักษณะของครูสอนร้อยกรอง ดังนี้

1. เป็นผู้ที่รักและสนใจศิลปะภาษา สนใจอ่านและศึกษารวบรวมบทร้อยกรองต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการสอน
2. มีความรู้ในฉันทลักษณ์ของร้อยกรองชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะร้อยกรองประเภทที่จะต้องสอนเด็ก ครูจะต้องรู้ฉันทลักษณ์อย่างแม่นยำ
3. สามารถอ่านทำนองเสนาะ และเขียนร้อยกรองได้ตามสมควร แม้จะไม่ไพเราะหรือดีเด่นนัก แต่ก็ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

การประเมินผลการเขียนร้อยกรอง

ในการสอนเขียนร้อยกรอง นอกจากต้องอาศัยวิธีการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ แล้วการประเมินผลก็เป็นกระบวนการสอนที่สำคัญ เพื่อจะได้ทราบถึงความสามารถในการเขียนของนักเรียน ซึ่งมีผู้เสนอแนวในการตรวจและประเมินผลการเขียนร้อยกรองไว้ดังนี้

สุกชวีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2516 : 169-215) ให้ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเขียนว่า การเขียนให้ดีนั้น ผู้เขียนจะต้องไม่บกพร่องในการใช้คำ เนื้อความ สัมผัส ความคิด การถ่ายทอดความคิด ความมีชีวิตชีวา การใช้โวหารเปรียบเทียบและการใช้อุปมาในเรื่องความคิดที่สัมฤทธิ์ผลได้ มีความคิดที่แสดงถึงปัญหา มีความคิดที่ชวนให้โต้แย้ง หรือวิพากษ์วิจารณ์ และมีความคิดที่เป็นประโยชน์

ประสิทธิ์ ภาพ์กลอน (2518 : 9-12) ได้เสนอแนะข้อที่ควรพิจารณาในการตรวจงานเขียนแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจนำไปปรับปรุงใช้ในการประเมินผลงานเขียนด้านร้อยกรองได้ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง พิจารณาความคิด การจัดระเบียบความคิด การขยายความแจ่มแจ้งชัดเจน
2. การใช้ภาษา พิจารณาการใช้คำที่ตรงความหมาย เหมาะสม ระดับภาษาถูกต้อง เรียงลำดับคำได้ดี แต่ละย่อหน้ามีเอกภาพ ใช้สำนวนโวหาร คำสุภาพิตต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงความหมาย
3. รูปแบบ เขียนถูกรูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ
4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ ตัวสะกดการันต์ ความสะอาดเรียบร้อย

ชวน เพชรแก้ว (2519 : 285) กล่าวไว้ว่า ... สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการวัดผลงานเขียนร้อยกรอง เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนก็คือ รูปแบบฉันทลักษณ์ ความคิด และการลำดับความคิด ภาษาที่ใช้และสำนวนโวหาร... น้าหนักคะแนนควรแบ่งเป็นสัดส่วนตามความสำคัญ คือ ถ้าคะแนนเต็มของงาน 1 ชิ้น เท่ากับ 10 คะแนน ควรจะให้คะแนนความคิด และการกำกับความคิด 4 คะแนน ถูกต้องตามรูปแบบฉันทลักษณ์ 3 คะแนน และภาษาที่ใช้สำนวนโวหาร 3 คะแนน เป็นต้น

นิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 37) ได้เก็บความจากข้อเขียนของ โจเซฟ เจ. โพลี (Joseph J. Foley) ซึ่งกล่าวถึงสิ่งที่ควรระวังในการเขียน คือ

1. ความคิด (Ideas) ได้แก่ เนื้อหาตรงประเด็น มีเหตุผลและน้ำเสียง (Tone)
2. การเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) ได้แก่ เน้นสิ่งที่ควรเน้น มีเค้าโครงความคิดที่เป็นระเบียบ
3. กลไกในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การสะกดการันต์ วรรคตอน และไวยากรณ์
4. ลีลาการเขียน (Style) แสดงความเป็นคนคิด มีที่วางทำนองเฉพาะตน

5. การเลือกใช้คำ (Choice of Words) ได้แก่ ความชัดเจน เลือกคำได้ตรงความหมาย ใช้คำมีความหมายตรง หรือมีความหมายโดยนัย และการเลือกใช้คำตามระดับของภาษา

สุภา ขนอมคราม (2520 : 35-36) ได้เก็บความจากงานเขียนของวอลเตอร์ใน Let them Write Poetry เกี่ยวกับเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมินผลงานร้อยกรองของเด็กไว้ ดังนี้

1. ความริเริ่ม (Originality) ไม่ว่าจะเป็งานของเด็กในระดับชั้นใดก็ตามงานเขียนร้อยกรองควรจะแสดงให้เห็นถึงความคิดริเริ่ม ทั้งในด้านความคิดและการเลือกใช้ถ้อยคำ ส่วนวนของตนเอง
2. ความคิดฝัน (Imagery) เป็นความคิดที่ใหม่ และสดใส ไม่ได้เลียนแบบผู้ใด
3. ความจริงใจ (Sincerity) คือ การที่ผู้แต่งคิดอย่างไร ก็แสดงความรู้สึกออกมาตามความคิดนั้น ๆ
4. แนวความคิด (Idea) ไม่ได้หมายถึง สิ่งที่แปลกใหม่ของโลก แต่หมายถึง ความแปลกใหม่สำหรับผู้เขียนร้อยกรองเรื่องนั้น ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง และภาษาส่วนวนที่เขียน
5. มีความรู้สึก (Feeling) ที่สอดใส่ไว้ในบทร้อยกรอง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ตรงไปตรงมาอย่างเด็ก ๆ ไม่ใช่ความรู้สึกที่ลึกลับซึ้ง อย่างเช่น บทร้อยกรองของผู้ใหญ่
6. มีความเป็นสากล (Universality) เป็นงานร้อยกรองที่แต่งแล้วให้ประโยชน์และคุณค่าเท่ากับเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน เป็นเรื่องที่เด็กวัยเดียวกันมีความรักใคร่เช่นนั้นด้วย เช่น ความรักแม่ ความสนุกสนาน
7. ความเป็นเอกภาพ (Unity) ในเรื่องที่เขียนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยตลอด ไม่สับสนปนเปกัน จนหาความเกี่ยวโยงกันไม่ได้
8. จังหวะ (Rhythm) การเขียนร้อยกรองไม่ใช่ให้นำร้อยแก้วมาแบ่งออกเป็นวรรค ๆ แต่

ร้อยกรองต้องมีจังหวะ สัมผัส และรูปแบบโดยเฉพาะ

9. ความถูกต้อง (Accuracy) ถูกต้องทั้งในด้านการใช้ถ้อยคำ และไวยากรณ์ ข้อความไม่ซ้ำซากวนเวียนไปมา หรือใช้ภาษาวิจิตรนิสสารเกินไป
10. มีความสำคัญทางศิลปะ (Artistic Significance) คุ้ได้จากความคิดริเริ่มการสอดแทรกอารมณ์ ตลอดจนการวางรูปแบบและดำเนินเรื่องของร้อยกรองนั้น ๆ

ประสงค์ อนันทวงศ์ (2521 : 215-220) ได้กล่าวถึง หลักการให้คะแนนประกวดคำประพันธ์ร้อยกรองไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ที่กำหนดให้หรือไม่
2. มีความหมาย หรือหัวข้อกระทู้ที่ให้ถูกต้องหรือไม่
3. การดำเนินเรื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยตลอด หรือเป็นเอกภาพหรือไม่
4. การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารดีหรือไม่
5. เป็นความคิดดี ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เป็นของตนเองหรือไม่
6. การสัมผัสทั้งสระและอักษรเป็นไปอย่างราบรื่นไพเราะหรือไม่
7. จำนวนบทร้อยกรองนั้น ๆ ผิดไปจากที่กำหนดไว้หรือไม่
8. เขียนตรงตามแนวที่เขาเน้นให้มาหรือไม่
9. ข้อความรัดกุมได้เนื้อหาสาระหรือไม่
10. อ่านแล้วเกิดความประทับใจหรือไม่

สุจิต เนิธชอบ และสาธใจ อินทรมพรรษ์ (2523 : 165) กล่าวไว้ว่า "การประเมินผลงานเขียนร้อยกรองควรมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง ครูไม่ควรถือตัวเองเป็นเกณฑ์ แต่ควรประเมินจากพัฒนาการ และความก้าวหน้าทางการเขียนของนักเรียนแต่ละคนแต่ละคนเป็นสำคัญ"

เศรษฐ พลอินทร์ (2524 : 379) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การวิจารณ์บทร้อยกรอง ดังนี้

1. เรื่องราวต้องมีการลำดับความ ให้เป็นไปตามโครงเรื่อง และความเป็นจริงโดยอาศัยศิลปะ แต่งให้สัมพันธ์กันไปถึงแต่ต้นจนจบ
2. ความแจ่มแจ้งในการบรรยาย ด้วยการใช้อรรถาสำนวนที่ทำให้เกิดมโนภาพ หรือการสร้างภาพให้เกิดขึ้นในใจ
3. ข้อความ หรือเนื้อความ มีความลึกซึ้งกินใจเหนียงใจ เกิดความสะเทือนใจหรือไม่หรือเป็นสุภาษิต คลิสอนใจ หรือทิ้งปัญหาให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง
4. บทร้อยกรองนั้นถูกต้องตามแบบฉันทลักษณ์หรือไม่ มีข้อบกพร่องใด ๆ บ้าง
5. สลีลาในการแต่ง การใช้คำ การเลือกเรื่องที่ตั้ง และชนิดของคำประพันธ์ที่ใช้เหมาะแก่ความและเนื้อเรื่องหรือไม่
6. ความรู้ และปฏิภาณของกวีที่แสดงออก เขียนจากความคิดของผู้อื่น หรือดัดแปลงหรือเป็นความคิดของตนเอง
7. ประดิษฐ์ของการกวี แปลกใหม่อย่างไร เหมาะสมกับข้อความหรือไม่
8. การเขียนเป็นเรื่องร่วมสมัย ร่วมเหตุการณ์ เพื่อประกอบการพิจารณาด้านความคิด ความเชื่อ ซึ่งแต่ละยุคสมัยย่อมแตกต่างกัน
9. ให้ความรู้ ความคิดแก่ผู้อ่านในด้านใดบ้าง
10. แทรกสุภาษิต คลิสอนใจ ใ้แนวทางแก้ไขปัญหาไว้อย่างไร

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ และจันทิมา พรหมโชติกุล (2525 : 320) กล่าวว่า "การวัดและประเมินผลการเขียนคำประพันธ์ที่ดีที่สุด คือ ให้นักเรียนเขียนคำประพันธ์ แล้วให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ"

ประกาศรี สีหอำไพ (2527 : 83-84) กล่าวถึง การเขียนวิเคราะห์งานร้อยกรองสรุปได้ดังนี้ การวิเคราะห์มีหัวข้อต่อไปนี้ คือ แนวคิดและเนื้อหาการใช้ภาษา ท่วงทำนอง

เขียนและรูปแบบโครงสร้างของงานเขียน เลือกสรร ด้อยค่าความเก๋ของอสังการศาสตร์ คือ ประกอบด้วย "คณ" มีความหมายของข้อความที่ให้แก่คิดสร้างสรรค์มีคุณประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในวิถีมี "รส" คือ ความรู้สึกซาบซึ้งประทับใจ

ประไพ วิเศษธานี (2529 : 13-16) กล่าวถึงกลอนจะดีได้ด้วยอาศัยดีในทางความ มุ่งหมาย หมายถึง กลอนที่เขียนขึ้นให้ประโยชน์เพียงไร มีความงามในรูปแบบแห่งฉันทลักษณ์ตลอด จนการใช้สำนวนโวหารต่าง ๆ ความดีเหล่านี้ต้องเป็นเอกภาพกันจึงจะเป็นกลอนที่ดีได้

เบอร์น (Burns 1976 : 99) ให้ข้อเสนอแนะว่าการพิจารณาผลงานการเขียนร้อย กรองของเด็ก เราตัดสินโดยดูจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ การนำผลงานของ เด็กทุกคนมาเปรียบเทียบกัน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัดว่าใครมีความสามารถมากกว่า นอก จากจะไม่ยุติธรรมแล้ว ยังเป็นการขัดต่อการส่งเสริมการสร้างสรรค์ของเด็กอีกด้วย ใน การที่จะตัดสินงานของเด็กอย่างเที่ยงธรรม ครูจะต้องคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสม กับวัย วุฒิภาวะ พื้นภูมิหลัง ตลอดจนประสบการณ์ของเด็กเป็นองค์ประกอบในการตัดสินงาน เขียนแต่ละชิ้น ดังนั้น การเปรียบเทียบผลงานของเด็กจึงควรเปรียบเทียบแต่เฉพาะกับตัว เขาเองเท่านั้น

วอเรน (Warren 1960 : 388) ให้ข้อคิดเห็นถึงการประเมินผลงานร้อยกรองอีก ลักษณะหนึ่ง คือ การให้เพื่อนนักเรียนช่วยตัดสิน โดยสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน ดังนี้

1. ความคิดริเริ่มที่ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นตัวของตัวเอง
2. การเลือกใช้คำในเรื่อง ตลอดจนการใช้จินตนาการในการเขียน
3. แบบแผน หรือฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง

โจนาธาน บอมบาช (Jonathan Baumbach 1970 : 3-5) มีความเห็นว่า การ

ตรวจผลงานเขียนของนักเรียนไม่ควรให้เป็นคะแนน เพราะทำให้นักเรียนพะวงอยู่กับคะแนน จนไม่มีงานสร้างสรรค์เป็นของตนเอง ดังนั้น การวัดผลการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง จึงควรอย่างยิ่งที่จะพิจารณาจากพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน

ในการประเมินผลการเขียนร้อยกรองนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนทราบถึงระดับความสามารถในการเขียนของตนเอง และให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถทางการเขียนร้อยกรองสูงขึ้นเป็นลำดับ ถึงแม้ว่าการประเมินงานด้านร้อยกรองของเด็กจะสามารถยึดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของสภาพวัย วุฒิภาวะ และระดับชั้นก็ตาม ครูผู้สอนก็ควรกำหนดเกณฑ์ที่เที่ยงตรง วัดได้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการและสอดคล้องกับวัย และความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นัยนา สุทธิธรรม และคณะ (2517 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้วิจัยเกี่ยวกับการสอนแต่งคำประพันธ์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายศิลปะ โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการเรียนวิชาการแต่งคำประพันธ์ปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงสนใจที่จะเรียนคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง และยังให้ความเห็นอีกว่า ร้อยกรองมีกฎเกณฑ์บังคับมาก คนไม่ได้ใช้ความคิดอย่างอิสระและให้ข้อเสนอแนะว่า ควรนำตัวอย่างคำประพันธ์สมัยใหม่ที่ไพเราะและมีรูปแบบใหม่ ๆ มาให้นักเรียนศึกษาบ้าง

ชวน เพชรแก้ว (2519 : 194-285) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย " ผลการวิเคราะห์พบว่า งานเขียนบทร้อยกรองส่วนใหญ่ยังนิยมแต่งโดยยึด

ฉันทลักษณ์โบราณมีนักเขียนบทร้อยกรองบางคนเท่านั้นที่พยายามปรับปรุงฉันทลักษณ์โบราณให้เป็นลักษณะแบบฉบับของตน การใช้คำพบว่า นักเขียนบทร้อยกรองบางคนเท่านั้นที่พยายามปรับปรุงฉันทลักษณ์โบราณให้เป็นลักษณะแบบฉบับของตน การใช้คำพบว่า นักเขียนส่วนใหญ่ใช้คำกระทบอารมณ์ ในด้านแนวความคิดก็ยึดหลัก "ศิลป์เพื่อศิลป์" และ "ศิลป์เพื่อชีวิต" ดังนั้นการสอนการเขียนบทร้อยกรองในปัจจุบัน จึงสมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนทั้งเครื่องฉันทลักษณ์และไม่เครื่องฉันทลักษณ์ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดอย่างเสรี

สุพา ขนอนคราม (2520 : 70) ได้ศึกษาเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมสาธิต มีความเห็นตรงกันว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่น่าไปใช้ประกอบการสอนเขียนร้อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสมมาก

ประชุม เกตุแก้ว (2521 : 76-89) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "คำฉันท์" สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 94.40/38.50 พร้อมกับให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะไว้ว่า นักเรียนมีความสนใจฝึกหัดแต่งฉันท์จากบทเรียนดี แต่ฝึกแต่งผิดฉันทลักษณ์ เนื่องจากคำประพันธ์ประเภทฉันท์เป็นคำประพันธ์ที่แต่งยาก จึงควรส่งเสริมการแต่งคำประพันธ์ด้วยการฝึกให้เรียนแต่งคำประพันธ์อื่น ๆ ด้วย และเสนอว่าการใช้รูปภาพประกอบจะช่วยให้นักเรียนมีแนวคิดในการเขียนมากยิ่งขึ้น

วันเนา สุเต็น (2521 : 140-142) ได้วิจัยเรื่อง "บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" วัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนกลอน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและหาประสิทธิภาพ

ของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมี
ประสิทธิภาพ 91.16/91.18 แสดงว่า บทเรียนนี้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

จรรยา รั้งไฉน (2522 : 51) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง
เนื้อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" พบว่า หนังสือที่แต่งขึ้นมีประสิทธิภาพ
สูง เหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็ก ๆ ได้ดี และได้กล่าวสรุปว่า "ตามนิสัยธรรมชาติของเด็ก ๆ
แล้ว เด็กจะชอบฟังและชอบอ่านบทร้อยกรองง่าย ๆ ที่มีจังหวะคล้องจองกันและร้อยกรองจะฟัง
ไพเราะกว่าร้อยแก้ว ดังนั้นหนังสือประเภทร้อยกรองจะช่วยให้เด็กสนใจและสนุกสนานในการอ่าน
และสามารถจะจดจำได้มากกว่าร้อยแก้ว"

นราวัลย์ พูลนิพนธ์ (2523 : 86) ได้ศึกษาเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิง
สร้างสรรค์ โดยใช้บทร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยม
ศึกษาคอนปลาส" ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.23/81.03
หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 83.23 และสามารถทำ
ข้อสอบหลังเรียนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 81.03 แบบฝึกทักษะนี้ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
มาตรฐานที่กำหนดไว้ และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน แสดงว่า
การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และ
ความสามารถในการเขียนก้าวหน้ากว่าเดิม

สุจินต์ ชวนชื่น (2526 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุมาณ
กับวิธีอุปมาน" ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนวิธีอนุมาณมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมาน และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถด้านใจความและ
การเลือกใช้คำในการเขียนร้อยกรองไม่แตกต่างกัน

มัลลิกา นุสส์วีส์ดี (2527 : 56-74) ได้ศึกษา "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีสอน การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด สำหรับตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 58 คนและ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 290 คน ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองที่ครูเน้นในระดับมาก ได้แก่ การที่นักเรียนสามารถอธิบายคติธรรมและข้อคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องได้ นอกจากนี้ เป็นการวิจารณ์และเปรียบเทียบต่าง ๆ ด้านวิธีสอน ใช้แนวทักษะสัมพันธ์มาก ส่วนกิจกรรมมีหลายประเภท เช่น กิจกรรมในห้องเรียน ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดทำสบทเรียน การให้ถอดคำประพันธ์ เป็นต้น กิจกรรมนอกห้องเรียน ได้แก่ วันสุนทรภู่ วันเข้าพรรษา เป็นต้น สื่อการสอนที่ครูใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือเอกสารที่นอกเหนือจากตำราเรียนแถบบันทึกเสียง เป็นต้น การวัดและประเมินผลใช้การตอบคำถามปากเปล่าและอภิปรายมาก ปัญหาที่พบคือ ไม่เข้าใจความหมาย ศัพท์ยาก อ่านทำนองเสนาะไม่ถูกต้อง ไม่มีความสามารถในการถอดคำประพันธ์และแต่งคำประพันธ์ นักเรียนขาดความสนใจ ควรจัดการเรียนการสอนให้สนุกสนาน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

วารธา สุนทอง (2529 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดร้อยกรองและร้อยแก้ว" ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดร้อยกรองมีความคงทนในการจำดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดร้อยแก้ว ซึ่งแสดงว่าคำอธิบายที่เป็นร้อยกรองผู้เรียนจะมีความคงทนในการจำดีกว่า

อำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การ

วิเคราะห์งานเขียนบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษาหนึ่ง" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถเขียนงานร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ในด้านฉันทลักษณ์อยู่ในระดับดี ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการใช้ถ้อยคำ ด้านกวีโวหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับเกือบดี และงานเขียนร้อยกรองประเภท กลอนสุภาพ มีความสามารถทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับเกือบดี

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แกรอล จี โทมัส (Garroll Gee Thomas 1971 : 3412) ได้วิจัยเพื่อศึกษาว่าการวิจารณ์งานเขียนของนักเรียนโดยใช้วิธีต่าง ๆ จะมีผลต่อปริมาณและคุณภาพของการเขียนและทัศนคติที่มีต่อการเขียนหรือไม่ วิธีทดลองใช้การวิจารณ์ 3 แบบ คือ การชมเชย การวิจารณ์บกพร่อง และการไม่เขียนคำวิจารณ์เลย กับนักเรียนระดับมัธยมจากโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในเท็กซัส ซึ่งแบ่งกลุ่มตามระดับความสามารถเป็น 3 กลุ่ม คือ เก่ง ปานกลาง อ่อนโดยใช้เครื่องมือชื่อ The California Short Form Test of Mental Maturity) ผลการวิจัยมีดังนี้

1. แบบของการวิจารณ์งานเขียนมีผลต่อปริมาณงานเขียนของนักเรียน และมีผลต่อนักเรียนกลุ่มเก่ง มากกว่ากลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน
2. แบบของการวิจารณ์ไม่ทำให้ปริมาณและคุณภาพของงานเขียนและทัศนคติที่มีต่อการเขียนของเพศชายและเพศหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. การวิจารณ์งานเขียนแบบชมเชย มีประสิทธิภาพในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเขียนได้มากกว่าการวิจารณ์อีก 2 วิธี

สแตนเลย์ เจมส์ จาเคิล (Stanley James Jakiel 1971 : 6279) ได้ทำการวิเคราะห์ร้อยกรองที่เป็นที่นิยมในการเรียนสำหรับนักเรียนในระดับ 9 โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้สำหรับการศึกษาวรรณคดีในระดับนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวัตถุประสงค์

ในการเรียนวรรณคดีในระดับ 9 และเพื่อวิเคราะห์หรือกรองที่เป็นที่นิยมบางเรื่องว่ามีวัตถุประสงค์ที่บทหรือกรอง ส่วนใหญ่เน้นมากที่สุด คือ ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้เรียน และมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตัวเองและโลก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนวรรณกรรมหรือกรอง สรุปได้ดังนี้

1. ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ควรยกตัวอย่างประกอบบทเรียน ควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง
3. ครูควรแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ ส่วนนวนโวหารต่าง ๆ
4. วรรณกรรมร่วมสมัยที่เด็กเรียน ควรเป็นเรื่องที่ดี
5. ถ้าวรรณกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนนั้นยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะตอนที่เห็นว่าดีที่สุดมาให้นักเรียนเรียน
6. ควรจัดให้มีการอบรมครู ให้รู้จักวรรณกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

เดล แฟมบราว (Del Fambrough 1972 : 104) ได้ศึกษาการสอนหรือกรองในศตวรรษที่ 19 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า วิธีที่ใช้สอนวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น จะเริ่มสอนเนื้อหาเรื่องลำดับเหตุการณ์ คือ เริ่มตั้งแต่สมัยโรมันคิก และพบว่าวิธีการที่ได้ผลมากที่สุดในการสอนวรรณกรรมหรือกรองนั้น ควรใช้การเปรียบเทียบและสรุปบทเรียน และควรให้นักเรียนที่สนใจใคร่คนหนึ่งหรือหลาย ๆ คนเป็นพิเศษ สามารถจะเลือกศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง โดยมีครูช่วยแนะนำและใช้วิธีการประเมินผลจากการที่นักเรียนวิจารณ์ผลงานของกวีผู้นั้น ในการสอน ครูควรฝึกให้นักเรียนได้รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์บทหรือกรองในด้านต่าง ๆ เช่น ส่วนวนภาษา ลักษณะนิสัยตัวละคร เป็นต้น เพราะการวิจารณ์จะช่วยพัฒนาความคิดและการแสดงออกของนักเรียนได้คืออีกวิธีหนึ่ง

จากการศึกษาดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนหรือกรอง เพราะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแสดงความรู้สึกนึกคิดได้อย่างเสรี และมีพัฒนาการทางภาษา

เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัย ทักษะ ทักษะ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ
ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางการเรียน
การสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย